

..... pieczętka WKK									
	Kod ucznia								
			-			-			
	Dzień		Miesiąc			Rok			
DATA URODZENIA UCZNI									

KONKURS HISTORYCZNY

dla uczniów gimnazjów – etap rejonowy

„Religia na przestrzeni dziejów: nauka i postęp, wstecznicтво i fanatyzm oraz ostoja patriotyzmu”

Drogi uczniu!

Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 12 stron i zawiera 16 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź czy Twój arkusz jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Zespołowi Konkursowemu.
- Polecenia czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj niebieskim lub czarnym długopisem
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Nie używaj korektora. Jeśli pomylisz się, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną.
- Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscach do tego przeznaczonych.
- Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów możliwą do uzyskania za jego rozwiązanie.

Czas pracy:

90 minut

**Liczba
Punktów**

**możliwych
do uzyskania:**

120

P O W O D Z E N I A !

1. Wpisz daty roczne w wy kropkowanych miejscach.

[.....]

0-6

Akt Supremacji	Zjazd w Łęczycy	Likwidacja zakonu krzyżackiego	Sobór Trydencki
Bitwa pod Legnicą	Bitwa pod Nikopolis	Układ w Krewie	Pokój w Augsburgu
Śmierć Joanny d Arc	Edykt nantejski	Wystąpienie M. Lutra	Noc św. Bartłomieja

2. Przeczytaj tekst i wpisz w kratkę literę P (przy zdaniach, które są prawdziwe) lub literę F (przy zdaniach fałszywych).

[.....]

0-7

- arcybiskup gnieźnieński Jakub ze Żnina rzucił na Władysława II Wygnąca klątwę
- książę Henryk Sandomierski zginął podczas wyprawy krzyżowej do Ziemi Świętej
- papież Aleksander III zatwierdził złamanie zasady senioratu przez Kazimierza Sprawiedliwego
- książę Henryk Pobożny zginął w bitwie pod Legnicą pobity przez armię Czyngis-chana
- w 1283 roku zakon krzyżacki zakończył ostatecznie podbój Prus
- w 1309 roku Krzyżacy przenieśli swoją siedzibę z Florencji do Malborka
- Jadwiga Andegaweńska została błogosławiona i kanonizowana przez papieża Jana Pawła II

3. Uzupełnij tabelkę.

[.....]

0-7

Imię i nazwisko odkrywcy	Narodowość odkrywcy	Osiągnięcie	Wiek
Vasco da Gama			
		Przyłodek Dobrej Nadziei	
	Genuńczyk		
		Rejs dookoła świata	
Amerigo Vespucci			XVI

4. Podane niżej informacje dotyczące unii polsko-litewskiej posegreguj według przedstawionych kryteriów, wpisując litery do tabeli.

[.....]
0-2

	Polityczne	Spoleczno -gospodarcze
Przyczyny unii z Litwą		
Skutki unii z Litwą		

- A. Podważenie sensu istnienia zakonu krzyżackiego nad Bałtykiem
- B. Wciągnięcie Polski w konflikty zbrojne z Moskwą i Tatarami
- C. Wprowadzenie Litwy w krąg kultury zachodnioeuropejskiej
- D. Dążenie polskich panów do przejęcia urodzajnych ziem Ukrainy

5. Kto wypowiedział lub mógł wypowiedzieć następujące słowa?

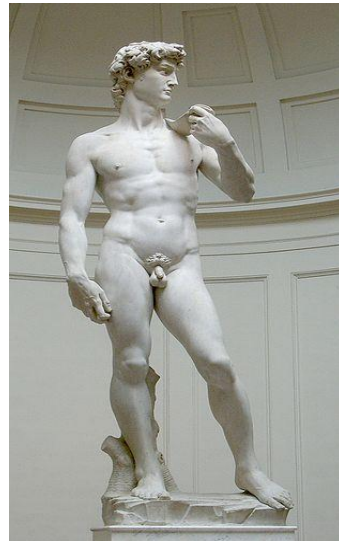
[.....]
0-5

- a) „Allach jest wielki! Moje wojska zdobyły Konstantynopol”
- b) „Od dziś będę nosić tytuł cara, a Moskwa stanie się centrum prawosławia”
-
- c) „Paryż wart jest mszy”
- d) „A jednak się kręci”
- e) „Kościół jest dla ludzi, a nie ludzie dla Kościoła”

6. Rozpoznaj arcydzieła renesansu, wpisz w okienka imiona i nazwiska twórców, [.....] tytuły dzieł oraz miasta, w których dziś się znajdują.

0-12

7. Przeczytaj uważnie teksty A, B, C i D. Odpowiedz na pytania umieszczone pod tekstami na podstawie ich treści oraz wiedzy pozaźródłowej.

Tekst A

„Na soborze postanowiono powstrzymać niewiarę i wytepić kacerstwo w Czechach. Dlatego wezwano przed sąd soboru Husa i Hieronima i wyklęto ich. Ci jednak nie chcieli się ani nawrócić, ani też słuchać klątwy czy sądu [...]. W niedzielę po św. Ulryku rano odbyło się posiedzenie. [...] Husowi wykazano na podstawie boskiej, świętej nauki Pisma Św., że jego artykuły, które głosił i których nauczał, są fałszywym kacerstwem. Wszyscy też wydali nań prawomocny wyrok. [...] Kiedy go prowadzono, modlił się ciągle: „Jezu Chryste, Synu Boga żywego, zmiłuj się nade mną”. A kiedy go wyprowadzono na pole i zobaczył ogień, drzewo i słomę, upadł trzykrotnie na kolana [...]. Chwycił go więc kat i przywiązał za suknie do pala. Postawił go ławeczce, obłożył drzewem i słomą, posypał trochę smoły i zapalił. Wtedy zaczął on strasznie krzyczeć, lecz wkrótce był już spalony. [...] Potem zaś wszystko, co znalezione w popiele, wrzucono do Renu”.

Źródło: Ulryk z Richental, Kronika [w:] Wiek V-XV w źródłach, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1999, s. 310-311.

**a) Podczas którego soboru doszło do skazania na śmierć Jana Husa? [....]
0-1**

.....

**b) O jakich artykułach mowa w tekście A? [....]
0-1**

.....

**c) Jakich zmian w Kościele domagał się Jan Hus? [....]
0-3**

.....

.....

.....

Tekst B

„[...] stawiono Joannę przed sądem, zasiadającym w zamku roueńskim. Trybunał składał się z 60 osób, duchownych i świeckich, pozostających na żołdzie Anglii. Proces odbywał się z pogwałceniem wszystkich form słuszności: jedne części badania usunięto, inne dodano i w taki sposób stawiano pytania, aby odpowiedzi zawsze wypadały na szkodę Joanny. Pomimo to odpowiadała ona z dziwną przytomnością umysłu i wszystkie wykręty nieprzyjaciół w niwecz obracała. [...] Głównie jej zarzucano noszenie męskiego ubrania, czego zabraniały przepisy Kościoła i Stary Testament. [...] Biskup zabronił jej słuchania Mszy św., dopóki nie porzuci sukien męskich. „Choć mi zabraniasz słuchać Mszy świętej, wszakże Bóg jest dobry i pozwoli mi jej słuchać bez ciebie”. Druga część aktu oskarżenia odnosiła się do widzeń Joanny i tajemnicy, którą królowi objawiła, lecz co do tego żadnych zeznań nie potrafiono na niej wymóc. Pytano jej się: „Czy owe zjawiska były aniołami?”. „Tak jestem tego pewną, odpowiedziała Joanna, jak i tego, że wierzę w Boga”. Wyrok głosił: jeżeli oskarżona rzeczywiście powiedziała to, co było zapisane w protokóle, to powinna być ukaraną za przesądne zmyślanie Bożych objawień. Następnie przeczytano wyrok, po czym zaraz miała być wydaną w ręce kata”.

Źródło: Holzwarth F.J., Historia Powszechna, t. V, cz. 3, Warszawa 1883, ss. 318-328.

a) O kim opowiada tekst A? (imię, nazwisko, narodowość, kiedy żyła - wiek) [....]
0-2

.....

b) Jaka rolę odegrał fanatyzm religijny Joanny w wojnie stuletniej? [....]
0-3

.....

.....

.....

c) Jaka kara spotkała Joannę za „przesądne zmyślanie Bożych objawień”? [....]
0-1

.....

d) Co Kościół dziś uważa o Joannie? [....]
0-1

.....

Tekst C

„Sanctissimus (Ojciec Święty) rozporządził, że rzeczony Galileo ma być przesłuchany co do jego intencji, nawet z groźbą tortur, a jeśli ją podtrzyma, ma wyprzeć się podejrzewanej u niego herezji na plenarnym zgromadzeniu Kongregacji Urzędu Świętego, potem ma być skazany na uwięzienie według upodobania Świętej Kongregacji [...] w przeciwnym wypadku narazi się na kary za recydywę. Książka zatytułowana „Dialogo di Galileo Galilei Linceo” ma być zakazana.”

Źródło: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Galileusz>

a) O jaką herezję podejrzewano rzeczzonego Galileo? [....]
0-1

.....

b) Jak zachował się Galileo pod groźbą tortur? [....]
0-1

.....

c) Jaka karę poniósł Galileo? [....]
0-1

.....

Tekst D

Król miał w amoku wykrzyknąć do Gwizjusza i burmistrza Paryża: „Ale zabijajcie ich wszystkich, aby nikt nie został, kto by mógł mi to wypominać!”. Machina zabijania ruszyła.

[...] około godziny trzeciej o brzasku rozległ się w mieście strzał. Katarzyna nie spała tej nocy, podobnie jak jej syn Henryk. Wystrzał oznaczał początek czystek i dopiero wtedy Henryk się opamiętał. [...]. Ale było już za późno.

Gdy zaczęło świtać, dzwon kościoła Saint-Germain-l’Auxerrois obudził admirała. Po nim rozkołysały się następne. Coligny domyślił się, co się święci i, jak zawsze waleczny, czekał spokojnie na śmierć. Padł przeszyty rapierem najemnika niemieckiego, niejakiego Besme, po czym dobiły go inne miecze. Ciało wyrzucono na bruk. De Guise nadepnął na głowę konającego admirała i kazał ją oderznąć. Zaniesiono ją do Luwru, a potem zabalsamowaną posłano papieżowi do Rzymu. Rozpętało się piekło. Oznaczeni na biało zadziwiająco dobrze zorganizowani katolicy wdzierali się do domów uśpionych hugenotów, rżnąc ich bezlitośnie. [...] Sam król miał wpaść w szaleństwo i, jako miłośnik polowań, strzelał do biegających po dziedzińcu hugenotów. Henryk Burbon siedział milczący, [...] Aby się uchronić przed „zbrojnym ramieniem ludu”, należało nosić medalik z napisem „Jezus-Maryja”, więc obrotni klerycy zaczęli sprzedawać je po wygórowanych cenach. Protestantów zabijano w domach, na ulicach, w kolegiach uniwersyteckich, matki z dziećmi wleczono nad Sekwanę. Cały czas kursowały wozy z dogorywającymi, aż w końcu ktoś wpadł na pomysł, by nie dobić konających, bo i tak utoną w Sekwanie”.

Źródło: Jerzy Besala, Rzeźnicy w bieli, Polityka (nr 2871 / 2012-08-22), s. 52-55.

a) Jakie wydarzenie opisuje tekst D? [...]
0-1

.....

b) W jaki sposób zwabiono hugenotów do Paryża? [...]
0-1

.....

c) Jakie postacie historyczne ukryte są w tekście pod słowami: „król”, „Katarzyna” [...] i „Henryk” ? 0-3

-

-

-

d) Jak zakończyła się domowa wojna religijna we Francji? [...]
0-2

-

-

8. Do podanych wydarzeń dopisz miejsce.

[....]
0-10

A – traktat Hiszpanii i Portugalii ustanawiający strefy wpływów w Nowym Świecie

.....

B – ogłoszenie Aktu Supremacji

.....

C – ogłoszenie wolności wyznania dla hugenotów

.....

D – działalność Jana Kalwina - „kalwiński Rzym”

.....

E – sobór rozpoczynający kontrreformację

.....

F – sobór powszechny, który spalił J. Husa

.....

G – ustanowienie zasady „cuius regio eius religio”

.....

H – spalenie Joanny d Arc

.....

I – ogłoszenie 95 tez przez M. Lutra

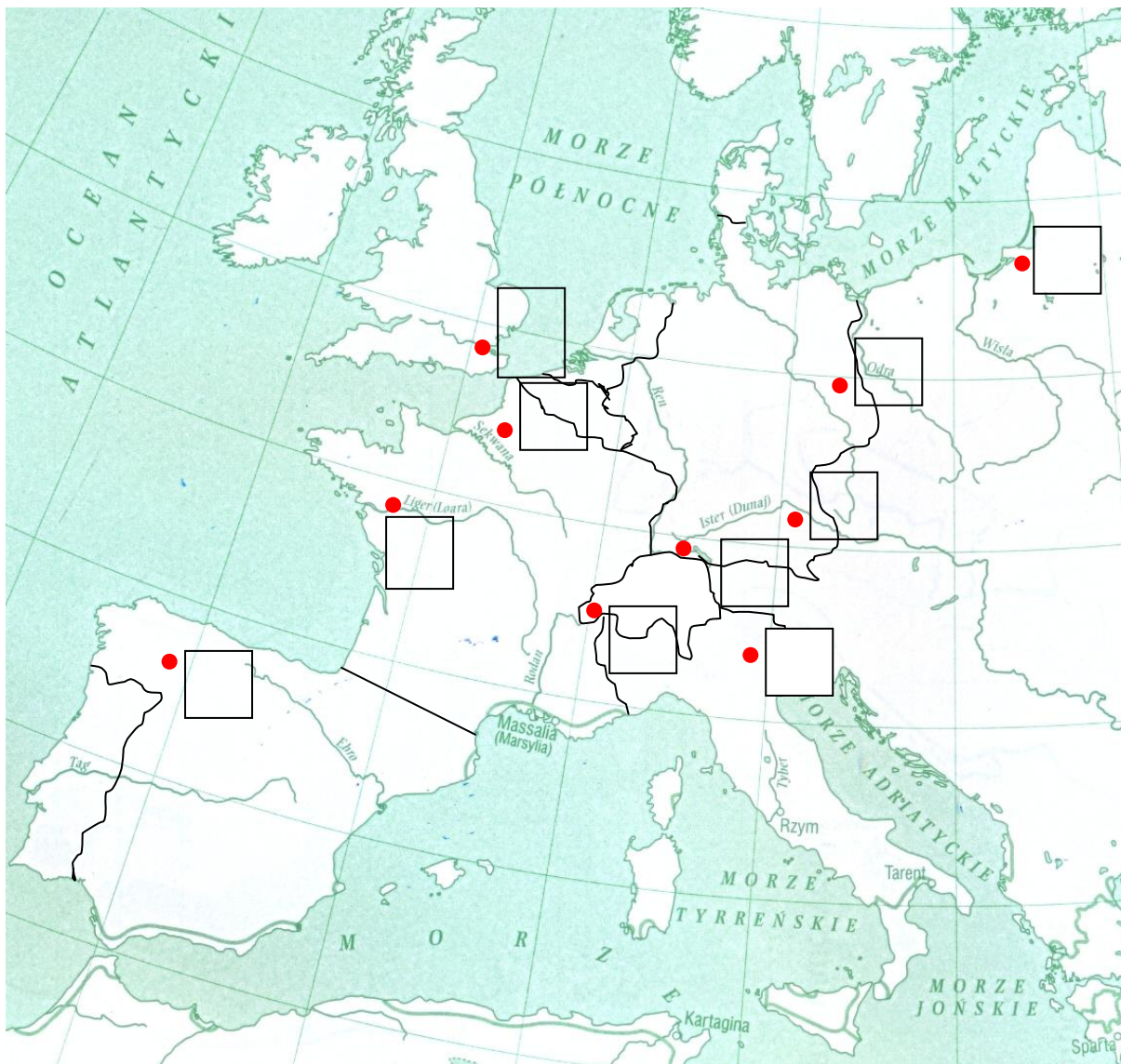
.....

J – siedziba Albrechta Hohenzollerna

.....

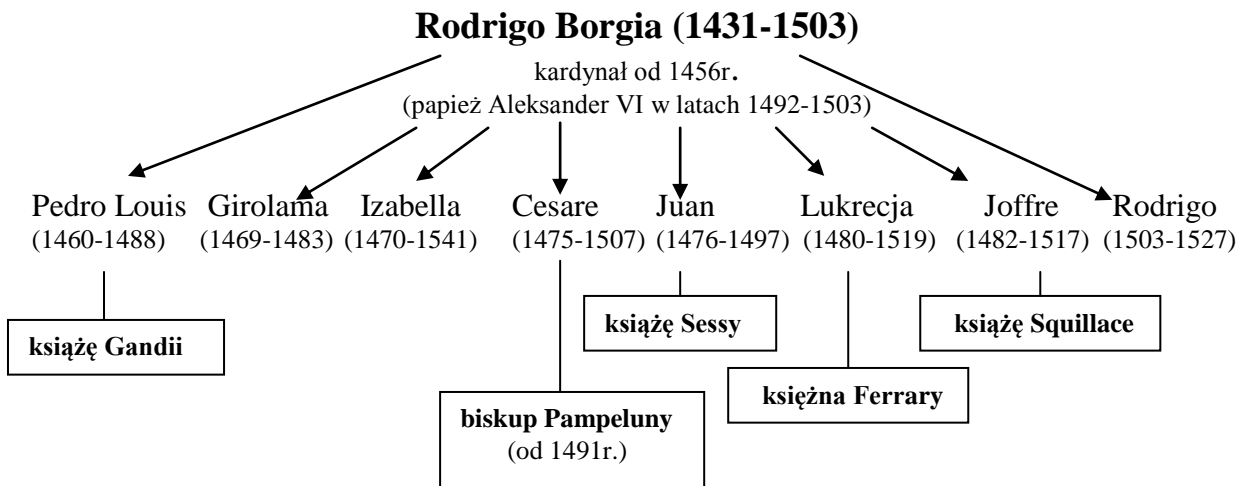
Litery oznaczające miejsca wydarzeń umieść obok właściwych czerwonych punktów na mapie.

[....]
0-10

Źródło: Chybowski W., Historia zeszyt ćwiczeń na mapach konturowych, wyd. Demart, Warszawa 2000.

9. Podдай analizie poniższy wykres i odpowiedz na pytania.

Źródło: Wykres wykonany przez autora arkusza.

a) Co oznacza pojęcie celibat? [...]
0-1

.....

b) Podaj imię i wiek najstarszego dziecka kardynała Rodriga Borgii gdy wybierano go na Ojca Świętego. [...]
0-1

.....

c) Które dzieci papieża Aleksandra VI mogły wziąć udział w jego pogrzebie? [...]
0-1

.....

d) Co oznacza pojęcie nepotyzm? [...]
0-1

.....

e) Ile lat miał Cesare Borgia gdy ojciec mianował go biskupem? [...]
0-1

.....

LEKTURA

10. Wpisz daty roczne w wykropkowanych miejscach. [.....]
0-6

Założenie Uniwersytetu w Królewcu	Likwidacja akademii w Rakowie	Wygnanie Arian z Polski
Sprowadzenie Jezuitów do Polski	Oderwanie się Arian od kalwinizmu	Synod generalny protestantów w Sandomierzu

11. Wyjaśnij pojęcia.

[.....]

0-4

a) „woda ignacjańska” –

.....

b) antytrynitarze –

.....

c) zasada predestynacji -

.....

d) Zbór Mniejszy –

.....

12. Kto to powiedział lub mógł powiedzieć?

[.....]

0-2

a) „*Ja panuję nad ludem, a Bóg nad sumieniami. Trzy albowiem są rzeczy, które Bóg zachował dla siebie: z niczego coś stworzyć, przyszłość przewidzieć, sumieniami władać*”.

.....

b) „*Polska państwem bez stosów*”

13. Uzupełnij zdania.

[.....]

0-4

a) Pierwszym w świecie państwem protestanckim niezależnym od Rzeszy Niemieckiej były:

.....

Nazwa państwa

b) Marcin Luter pojął za żonę mniszkę z Niemczy na Śląsku.

Imię i nazwisko

c) Zwolennicy nauki Marcina Lutra nazywali go poetycko:

d) W Lusławicach nad Dunajcem znajduje się do dziś pomnik nagrobny ideologa polskich

Arian:

Imię nazwisko

14. Rozpoznaj na ilustracjach myślicieli i filozofów epoki reformacji, umieść podpisy w okienkach.

[....]

0-4

Źródło: Urban W., Epizod reformacyjny, Dzieje Narodu i Państwa Polskiego, Z. II-30, s.34,35,40,42.

15. Przeczytaj tekst i wpisz w kratkę literę P (przy zdaniach, które są prawdziwe) lub literę F (przy zdaniach fałszywych).

[.....]

0-6

- Akademię w Rakowie zlikwidował sąd sejmowy pod pretekstem profanacji krzyża przez ariańskich studentów
- akt konfederacji warszawskiej z 1573r. uwalniał chłopów z poddaństwa i dawał im wolność religijną
- Arianie zasłużyli się szczególnie Rzeczypospolitej podczas potopu szwedzkiego walcząc u boku króla Jana Kazimierza
- biskup krakowski Jakub Zadzik cierpiał na chorobę gardła, wskutek której nie mógł wygłaszać kazań z ambony
- utrakwiści byli zwolennikami komunii pod dwiema postaciami
- Ulryk Zwingli w ogóle odrzucił sakrament komunii (zanegował obecność Chrystusa w Eucharystii)

16. Uporządkuj podane elementy wyznań religijnych wpisując je odpowiednio [.....] do tabeli. **0-8**

Bracia czescy, Międzyrzecz, odrzucenie znaczenia dobrych uczynków (zbawienie przez silną wiarę i łaskę boską), Arianie, Królewiec, Anabaptyści, podział zawodów na moralne np. piekarz i niemoralne np. karczmarz, Leszno, Raków, Wschowa, odrzucenie chrztu dzieci (zwolennicy chrztu dorosłych), Pińczów, Luteranie, Ostroróg, Cieszyn, odrzucenie dogmatu o Trójcy św.,

Lp.	Wyznanie	Ośrodki w Polsce	Zasady wiary
1.			
2.			
3.			
4.			

